

TANÚVALLOMÁS, Plarnhof 1946 szeptember 17.

Én, Wass Albert, erdélyi magyar író, az Erdélyi Helikon, a Kisfaludy társaság és állítólag a PEN-Club tagja, a Baumgarten – és Klebelsberg-irodalmi díjak nyertese, védelmet kérve emelem föl szavamat Amerika igazságszerető szabad népéhez és annak vezetőihez.

Mint a másfélmilliós erdélyi magyar néptöredék fiatal nemzedékének írója, hivatásomat mindenkor szerencsétlen kis népem szolgálatába állítottam. Regényeimen keresztül igyekeztem a világ közvéleménye előtt Erdély valódi helyzetét és sorskérdését föltárni s közreműködni ezáltal egy független és szabad Erdély megvalósításához, mely mint egy délkelet-európai Svájc mind a három együtt élő erdélyi nemzet számára meghozná az egyenlő mértékkel mért jogot, igazságot és emberi életet.

Ez a szándék azonban mindenkor a szomszédos államok imperialista törekvéseivel találta magát szemben. Úgy Románia, mint Magyarország mindenkor egyedül magukénak kívánták Erdélyt és nem háromnyelvű népének boldogulását igyekeztek megvalósítani, hanem mindössze értékeinek és természeti kincseinek kizsákmányolására gondoltak. Ez a magyarázata annak, hogy a független erdélyi gondolat írója ma védelem nélkül és otthontalanul áll a világban.

Soha semmiféle pártnak tagja nem voltam. Szűk hazám önállóságra való törekvésén kívül semmiféle politikával nem foglalkoztam. Senkinek vagyonában kárt nem tettem, senkinek életét tudtommal nem veszélyeztettem. Semmi olyasmit el nem követtem, ami az elmúlt vérengző háborút előidézni segített volna, vagyok okul szolgálhatott volna annak meghosszabbítására. A háborúhoz annyi közöm volt, hogy 1942-ben bevonultattak katonának a magyar hadseregbe és 1945 november 15-én a Regensburgi hadifogolytáborban leszereltek és elbocsájtottak.

Mindezek ellenére tudomásomra jutott, hogy Romániában halálra és vagyonom elkobzására ítélték. Az indokokat nem ismerem, azonban lelkiismeretem tiszta és főlemelt fejjel állok a világ közvéleménye elé, védelmet és elégtételt kérve.

Nem lehet, hogy csupán azért, mert valaki mint író az önállóság és a szabadság híve, koholt vádakkal halálra ítélfelhető legyen. Nem lehet, hogy valaki üldözött legyen csak azért, mert szálfka az imperialista Nagyrománia sovén híveinek szemében. Tudom, hogy a román nacionalizmus Erdély másfélmilliós magyarságának elpusztítására törekszik és így elsősorban a szellemi embereket akarja útfjából félreállítani. Tudom, hogy a román propaganda ma is éppen úgy mint eddig, igyekszik elködösíteni a valóságot és elhitetni a világgal, hogy Erdélyben nem élnek magyarok. Tudom, hogy a román nacionalisták számára alkalmatlan vagyok, mint a másfélmilliós erdélyi magyarság írója, mert regényeimet keresztül megmutathatom a világ közvéleményének azokat a sebeket, melyeket ők eltakarni igyekeztek és halálra ítélt kis nemzetem utolsó vércseppjeit hullatják ma is.

De lehetetlennek érzem, hogy akkor, amikor a világ vezető koponyái egy mindenkire egyformán kiterjedő valóságos békének létrehozásán fáradoznak, mikor

naponta ezerszer is szó esik az igazságról, akkor valakit távollétében, koholt vádak alapján halálítélettel bélyegezhessenek meg, csupán azért, mert egy olyan szerencsétlen kis nemzet írója, melyet egy durvább és erősebb szomszéd fojtó szorításával halálra ítél. Lehetetlennek érzem, hogy egy igazságosabb és emberibb világ születésének pillanatában középkori módszerekkel félretehessenek az útból egy embert, csak azért, mert igazat beszél és ez az igazság bizonyos imperialista törekvések szempontjából kellemetlen.

Fölemelt fővel állok Amerika népe elé és védelmét kérem. Becsületes emberek védelmét, becsületes ügy számára. Kérem, sőt követelem, hogy vizsgálja ki ügyemet egy független és elfogultságtól mentes nemzetközi bíróság és rehabilitáljon mint embert az emberek előtt, a reám vetett hamis ítélet árnyékától. Nem rejtőzöm el, nincs okom reá. Nem félek, Itt élek másfél esztendeje egy bajor parasztházban feleségemmel és négy kis gyermekemmel. Bárki bármikor itthon talál.

Tiltakozom az ítélet ellen és tiltakozom az ellen, hogy Romániának kiszolgáltassanak. De bármikor kész vagyok számot adni múltamról és álláspontjaimról, bármilyen független bíróságnak, amelyik nem a gyűlölet és a nacionalizmus jegyében ül össze fölöttem. Egy ember segélykiáltása ez a tiltakozás, de egyúttal egy kis nemzet segélykiáltása is. Ne hagyjanak elveszni minket!

Hiszek a demokráciában s abban, hogy ehhez a demokráciához még az én kis nemzetemnek is joga van. Hiszek abban, hogy az igazságnak győznie kell az igazságtalanság fölött. Hiszek abban, hogy Amerika népe és vezetői a béke és igazság szót annak szép és magos értelmében használják és hogy a humanizmus, amit zászlajukra tűztek, valódi. Hiszek abban, hogy ez a világ végre már megérett arra, hogy emberséges jószándékkal kezdet nyújtson benne ember az embernek. **És végül hiszem, hogy nem lehet ma már az egész világnak szeme láttára bármilyen mesterségesen gyártott vádak alapján, csupán azért megölni valakit, mert jogot mert követelni az élethez, még a háború előtt, elnyomott népe számára!**

Hiszek. Mert ha nem hinnék, nem érdemelné meg ez a világ, hogy éljek benne, mint ember. Akkor csak vadállatoknak van helyük ezen a földön.

Wass Albert

Plarnhof, 1946. Szeptember 17.

Eredeti kézirat, CWA Irrattára